

Eriko Malatesta: Protiv Ustavotvorne skupštine kao protiv diktature (1930)

Svako ima pravo da iznosi i brani svoje ideje, ali niko nema pravo da pogrešno predstavlja tuđe ideje da bi ojačao svoje.

Nakon više godina domogao sam se *Martela*, tačnije, izdanja od 21. juna. Pronašao sam u njemu članak sa potpisom X, koji manje-više izmišlja priču o jednom ustaničkom projektu, koji smo navodno promovisali ja, Đulijeti i... D'Anuncio. U članku se navodi da je neko drugi, ko piše pod imenom Ursus, već pisao o takvim događajima, ali nisam uspeo da pronađem njegov članak.

Nije bitno. Ne mogu sada da kažem kako su se zapravo odigrali događaji na koje aludiraju X i Ursus, jer ovo nije pravo vreme da javnost, a tako i policija, sazna šta je neko uradio ili pokušao da uradi. Takođe, nisam mogao izneveriti poverenje koje su mi možda ukazale osobe, koje sada ne žele da budu imenovane. Mogu se, međutim, iznenaditi da X i Ursus, pokrenuti željom da nađu podršku svojoj taktičkoj tezi, nisu shvatili koliko je netaktično uključiti nekoga ko ne prima novine, pa samim tim i ne zna šta je rečeno o njemu i ne može da odgovori – pored toga što ne osećaju dužnost, u ličnom smislu, da preuzmu makar odgovornost za ono što govore i potpišu se pravim imenima.

Ono do čega mi je stalo – i zbog čega se trudim da ukažem na navedene članke – je protestovanje zbog potpuno lažne izjave da sam, u bilo kom trenutku svog političkog delovanja, mogao biti pristalica Ustavotvorne skupštine. Ovo pitanje ima toliku teorijsku i praktičnu relevantnost, da može postati aktuelno svakog trenutka, i ne može ostaviti ravnodušnim nikoga ko sebe naziva anarhistom i želi da se ponaša kao anarhista u bilo kojoj situaciji.

Tačnije, u vreme kada su se desili događaji kojih se pogrešno prisećaju X i Ursus, ja sam svojim rečima i pismima nastojao da se borim protiv vere i nade koju su mnogi opozicionari (očigledno neanarhistički) polagali u mogućnost sazivanja Ustavotvorne skupštine.

U to vreme sam tvrdio, kao što sam uvek radio i pre i posle, da je Ustavotvorna skupština sredstvo koje koriste privilegovane klase, kada diktatura nije moguća, bilo da spreče revoluciju, ili, kada je revolucija već izbila, da zaustave njeno napredovanje pod izgovorom legalizacije, i da povrate što je moguće više od dobitaka koje je narod stekao tokom ustaničkog perioda.

Ustavotvorna skupština, sa svojom pasivizacijom i gušenjem, i diktatura, sa svojim slamanjem i ubijanjem, dve su opasnosti koje prete svakoj revoluciji. Anarhisti moraju da usmere svoje napore protiv njih.

Naravno, pošto smo relativno mala manjina, sasvim je moguće, pa čak i verovatno, da će sledeći preokret završiti sazivanjem Ustavotvorne skupštine. Međutim, to se neće dogoditi uz naše učešće i saradnju. Desilo bi se protiv naše volje, uprkos našim naporima, jednostavno, zbog toga što nismo bili dovoljno jaki da ga sprečimo. U ovom slučaju, moraćemo da budemo nepoverljivi prema i beskompromisno protiv Ustavotvorne skupštine, kao što smo uvek bili prema običnim parlamentima i bilo kom drugom zakonodavnom telu.

Neka ovo bude sasvim jasno. Nisam zagovornik teorije „sve ili ništa“. Verujem da se zapravo niko ne ponaša na način koji implicira ta teorija: to bi bilo nemoguće.

Ovo je samo slogan kojim mnogi upozoravaju na iluziju sitnih reformi i navodnih ustupaka vlasti i gospodara i uvek podsećaju na neophodnost i hitnost revolucionarnog čina: to je fraza koja može poslužiti, u slobodnom tumačenju, kao

podsticaj za borbu protiv svake vrste ugnjetača i eksploatatora, bez kompromisa. Međutim, ako se shvati bukvalno, to je obična glupost.

„Sve“ je ideal koji postaje sve dalji i širi kako se napreduje, i stoga se nikada ne može dostići. „Ništa“ bi bilo neko strašno necivilizovano stanje, ili barem pokornost sadašnjem ugnjetavanju.

Verujem da moramo uzeti sve što se može uzeti, bilo to mnogo ili malo: učiniti sve što je moguće danas, i boriti se da učinimo mogućim ono što još uvek nije.

Na primer, ako danas ne možemo da se otarasimo svake vrste vlasti, to nije dobar razlog da ne branimo ono malo stečenih sloboda i da se ne borimo za još više. Ako sada ne možemo u potpunosti da ukinemo kapitalistički sistem i posledičnu eksploataciju radnika, to ne znači da ćemo prestati da se borimo za veće plate i bolje uslove rada. Ako ne možemo da ukinemo trgovinu i zamenimo je direktnom razmenom među proizvođačima, to ne znači da ne tražimo načine da što više izbegavamo trgovačku i profiltersku eksploataciju. Ako moć ugnjetavača i stanje javnog mnjenja sada ne dozvoljavaju ukidanje zatvora i obezbeđivanje bilo kakve odbrane od nasilnika humanijim sredstvima, nećemo zbog toga prestati da delujemo u cilju ukidanja smrtne kazne, doživotnog zatvora, samica i, uopšte, najgorih sredstava represije kojima se sprovodi ono što društvo naziva pravdom, a zapravo nije ništa drugo nego varvarska osveta. Ako ne možemo da ukinemo policiju, nećemo zbog toga dozvoliti, bez protesta i otpora, da policajci tuku zatvorenike i dozvoljavaju sebi svakakve ispade, prekoračujući granicu propisanu važećim buržoaskim zakonima...

Prekidam ovde, pošto postoje hiljade i hiljade slučajeva, kako u životu pojedinca, tako i u društvenom životu, u kojima moramo pokušati da dobijemo što je više moguće, budući da je nemoguće dobiti „sve“.

U ovom trenutku nameće se pitanje od fundamentalne važnosti, o tome kako da najbolje branimo ono što imamo i kako da se borimo da dobijemo više; jer na jedan način slabimo i ubijamo nezavisni duh i svest o sopstvenim pravima, i na taj način kompromitujemo svoju budućnost i samu sadašnjost, dok postoji drugi način kojim koristimo svaku malu pobjedu da postavimo veće zahteve, pripremajući tako svest i sredinu do dugo očekivane potpune emancipacije.

Ono što predstavlja karakteristiku, razlog postojanju anarhizma, jeste uverenje da su vlade – diktature, parlamenti, itd. – uvek instrumenti očuvanja, reakcije, ugnjetavanja; a da sloboda, pravda i blagostanje za svakoga moraju proisteći iz borbe protiv autoriteta, iz slobodnog udruživanja i dogovora među pojedincima i grupama.

Jedan problem zabrinjava mnoge anarhiste danas, i to s pravom.

Pošto smatraju da je nedovoljno raditi na apstraktnoj propagandi i tehničkoj revolucionarnoj pripremi, što nije uvek moguće i radi se bez znanja kada će biti plodonosno, oni traže nešto praktično, što mogu da urade ovde i sada, kako bi ostvarili što više naših ideja uprkos nepovoljnim uslovima; nešto što moralno i materijalno pomaže samim anarhistima, a istovremeno služi kao primer, škola i eksperimentalno polje.

Sa raznih strana stižu praktični predlozi. Sve smatram dobrim, ako se pozivaju na slobodnu inicijativu i na duh solidarnosti i pravde, i ako teže da pojedince udalje od dominacije vlasti i gospodara. A da ne bih gubio vreme u diskusijama koje se neprestano ponavljaju, a nikada ne donose nove činjenice ili argumente, ohrabrio bih one koji imaju projekat, da pokušaju da ga odmah ostvare, čim nađu podršku od minimalno potrebnog broja učesnika, bez uzaludnog čekanja na podršku svih ili mnogih – iskustvo će pokazati da li su ti projekti bili izvodljivi, a oni relevantni će opstati i rasti.

Neka svako isproba puteve koje smatra najboljim i najprikladnijim za svoj temperament, kako danas, u pogledu sitnica koje možemo učiniti u postojećem okruženju, tako i sutra, na ogromnim osnovama koje će revolucija postaviti za našu delatnost. U svakom slučaju, ono što je podrazumevajuće za sve nas, ako ostajemo istinski anarhisti, jeste da nikada ne predamo svoju slobodu u ruke individualne ili klasne diktature, despota ili Ustavotvorne skupštine; jer smatramo da naša sloboda mora biti utemeljena u jednakoj slobodi svih.

Bibliografski podaci

Autor	Eriko Malatesta
Naslov	Against the Constituent Assembly as Against the Dictatorship
Prevod	Kolektiv Društveni pregled
Izdavač	Klasna solidarnost
Godina	2022.